

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarum reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

§. 4. De praxi supradictarum regularum in apparentibus S. Scripturæ
contradictionibus solvendis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

trophicè est accipienda. Sic totum Psalmum 44., Cantica Canticorum, & nomina Merces, Bravium, Denarius, Corona, Thesaurus, Margarita, Convivium, Cœna magna, Mansio & similia, per quæ beatitudo indicatur, accipere oportet.

Regula 4. *Si dua tropica locutiones alicui loco Scripturae applicentur, ea præferenda est, qua magis ad proprietatem accedit.* Ita Salmeron proleg. 12. can. 13. Hinc illud Joan. 6. *Nisi manducaveritis carnem Filii Hominis &c.* etsi de spirituali manducatione intelligi queat, rectius tamen intelligitur de corporali simul & spirituali in Sacramento Eucharistiæ.

Regula 5. *Quidquid in S. Scriptura neque ad morum honestatem, neque ad fidei veritatem proprie referri potest, figuratè accipi debet.* Ita S. Aug. l. 3. de doctr. Christ. c. 10. Hinc quia paulò antè citata sententia de manducatione corporali carnis visibilis intelligi sine absurdo non potest, de spirituali & Sacramentali intelligi debet.

Regula 6. *In divinis Scripturis vera aliquando tacentur, non mentiendo, sed tacendo.* Ita iterum S. Augustinus c. 10. contra mendac. Unde Abraham Gen. 12. dicendo Saram esse sororem suam, non mentitus est, quia erat tam propinqua, ut soror non mendaciter diceretur.

Regula 7. *S. Scriptura frequenter non tam attendit ad id, quod res ipsa existit, quàm ad id, quod ex natura rei esse debet.* Ita Salmeron proleg. 9. can. 35. ubi pro exemplo affert sequentes textus: *Verebuntur Filium meum.* Matth. 21. *Non est, qui faciat bonum, non est usque ad unum.* Psal. 13. *Dispone domui tuæ, quia morieris tu, & non vivis.* Isaia 38.

§. IV.

De praxi supradictarum regularum in apparentibus S. Scripturae contradictionibus solvendis.

Etsi ex priori §. satis clarè pateat, quomodo Regulae S. Scripturae applicari debeant; quia tamen harum Regularum utilitas ac praxis nusquam magis, quàm in contradictionibus apparentibus solvendis apparet, ideo operæ pretium futurum visum est, si potiores aliqua Contradictiones ejusmodi

afferantur, &, quomodo solvi debeant, breviter ostendatur
ut ex earum solutione etiam alia solvi discantur.

Contradictio 1. Genesis 46. dicitur: *Cuncta
nima, qua ingressa sunt cum Jacob in Aegyptum sexaginta* (sic)
quomodo ergo Gen. 46. dicuntur fuisse septuaginta? Res-
quia in priori loco non numeratur Jacob cum Josepho, & du-
bus ejus Filiis Ephraim & Manasse.

Contradictio 2. Ezechielis 18. dicit DEVS: *Filius
portabit iniquitatem Patris*; quomodo ergo Exod. 20. dicitur
potuit DEVS: *Ego Dominus visitans iniquitatem Patrum
Filiis*? Resp. quia in priori loquitur DEVS de culpa peccati
quæ sine consensu Filiis non adscribitur; in posteriori
loquitur vel de Filiis sequentibus Patrum malorum vestigiis
atque ad eam iniquitatem participantibus; vel certe sermo
de temporali duntaxat pena, quæ interdum Filii propter
rentes castigantur, sed ita, ut insignis simul meriti aug-
mentum offeratur.

Contradictio 3. Exodi 33. dicit DEVS: *Non videbit
Homo, & vivet*; quæ ratione ergo Jacob Gen. 32. dicitur
DEVM *facie ad faciem, & salva facta est anima mea*? Res-
quia in priori textu de lege ordinaria & visione essentiali
næ in se locutus est DEVS; in posteriori verò Jacob
sub corporea specie vidisse se DEVM affirmabat.

Contradictio 4. Jobi cap. 1. dicitur: *In omnibus
peccavit lob labiis suis*; quæ veritate ergo c. 7. dicit se
râsse, suspendium elegisse, peccâsse? Resp. quia in
textu de peccato blasphemie & murmurationis sermo
in posteriori de peccatis aliis, & maxime ante hanc
nem admissis. Desperatio tantum erat de bonis amissis
perandis, qua de causa sic affligebatur, ut maluisset per-
dium citò finire vitam.

Contradictio 5. Ecclesiasticus c. 3. dicitur, suis spatiis
ire universa sub cælo; cur ergo ibid. n. 14. omnia operantia
fecit DEVS in perpetuum perseverare dicuntur? Res-
priori loco sermonem esse de operibus cum tempore
ratis, aut in se consideratis; in posteriori autem de operantia
sex dierum vel in se, vel in sua specie durantibus peccatis.
til us.

Contradictio 6. Ecclesiastici 11. c. dicitur, *vita & opus*

DEO esse; qui ergo dicere potuit Salomon, DEVM mortem non fecisse? Resp. quia in priori casu de voluntate permittente & consequente sermo est; in posteriori autem de voluntate antecedente & approbante, peccatum locutus est Salomon.

Contradictio 7. Quomodo S. Joannes c. 2. cum veritate dicere potuit, templum ædificatum esse quadraginta & sex annis, cum tamen à Salomone non nisi septem annos cum dimidio in hoc ædificio impensos dixerit Scriptura 3. Reg. 6. Et Zorobabel vix quinque annos insumpserit 1. Esdræ 6. ? Resp. quia Judæi locuti sunt aut secundum falsam suam opinionem, quâ putabant, tot annis templum fuisse ædificatum; aut certè de 46. annis inter tempus Christi, & tempus restorationis ab Herode factæ locutos esse; non autem de septem annis verè impensis.

Contradictio 8. Joannis 20. dicitur, Mariam Magdalenam venisse ad monumentum, cum adhuc tenebræ essent, quomodo ergo S. Marcus c. 16. dicere potuit, eam venisse Orto jam Sole? Resp. quia S. Joannes locutus est de tempore, quo è domo egressa est; S. Marcus verò de tempore, quo ad monumentum venit.

Contradictio 9. Joannis 4. c. dicitur: *Qui biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non sitiet in æternum.* Cur ergo Ecclesiastici 24. c. dicitur: *Qui bibunt me, adhuc sitient?* Resp. in priori textu vocem *bibere* in spiritali sensu pro gustu vitæ æternæ, in posteriori verò pro desiderio & concupiscentiâ summi, quæ tautò magis solet crescere, quantò plùs gustatur de objecto concupito.

Contradictio 10. S. David Psalm. 115. ait: *Omnis homo mendax*; qui ergo S. Joannes Apoc. 14. dicere potuit: *In operatorum non est inventum mendacium?* Resp. in priori textu loquitur qui S. Davidem de Homine secundum naturam corruptam voluntatè spectato; in posteriori autem sermonem esse de Homine per gratiam divinam adjuto.

Contradictio 11. S. Paulus ad Rom. 11. dicit, sine pœnitentia esse dona & vocationem DEI; quomodo ergo DEVS Reg. 15. dixit: *Pœnitet me, quòd constituerim Saul Regem?* Resp. quia S. Paulus locutus est de pœnitentia quoad affectum intrinsecæ voluntatis, prout solent pœnitere homines, qui

qui sunt Mentabiles, qualis modus poenitentiae non conuenit DEO; sed solum quoad effectum operis externi, quatenus nimirum operatur exterius, qualia nos interna poenitentia ducti facere consueuimus.

Contradictio 12. Lucae 6. dicitur: *Omni petenti te reddere ergo Siracides c. 12. ait: Non dederis impio, prohibe illi dari.* Resp. Christum l. c. locutum esse de elemosinis Siracidem autem de collatione munerum innixa iustitiae & tributiuae, qua beneficia ac munera non nisi pro meritis & dignitate Personarum distribuuntur.

Contradictio 13. Apostolus ad Galat. 6. hortatur, ut alterius onera portet; quomodo ergo eodem capite re potuit: *Vnusquisque onus suum portabit?* Resp. in praeuersu loqui Apostolum partim de gravaminibus naturalibus Proximum gravantibus, partim de peccatis Proximi, quae portare debemus per compassionem, instructionem, correptionem & afflictiones pro ipso susceptas, sicut Christus Iesus iniquitates nostras portasse dicitur. In posteriori uero loquitur de poena peccatum sequente in die iudicii, ubi poena quae iuxta suorum peccatorum mensuram punietur.

Contradictio 14. Idem Apostolus 1. ad Timotheum dicit, *Omnia malorum radicem esse cupiditatem;* quomodo ergo Ecclesiastici 10. c. initium omnis peccati superbia dicitur? Resp. quia in utroque textu particula *Omnia* interpretatur pro singulis generum, quasi nullum in particulari peccatum esset, quod non ex avaritia oriretur; sed de generibus singulorum, quod scilicet omnis generis mala ex avaritia nascantur; quo sensu non repugnat etiam *Superbia omnis peccati radicem dici.*

Contradictio 15. S. Paulus ad Galat. 1. dicit: *Si hominibus placere, Christi seruus non essem;* & tamen 10. dicit: *Ego per omnia omnibus placeo.* an non haec contradictio est? Resp. in priori textu loqui Apostolum de magna hominum gratia, ut in ea tanquam sine quiete posteriori uero textu loqui eum de placendi studio pro DEVM, id est, non offendendi alios, sed potius adiuuandam ubi locum habet illud Maldonati in cap. 5. Matth. *Uiam uiam quaerit non sibi, sed DEO, etiamsi uideri cupiat, non cupit.*

Contradictio 16. Christus Matth. 5. dixit: *Non veni solvere legem, sed adimplere*; quomodo ergo translato Sacerdotio necesse est, ut & legis translatio fiat, quemadmodum S. Paulus ad Hebr. 7. ait? Resp. Legem quidem antiquam à Christo fuisse abrogatam, sed tamen etiam implēsse, quamdiu adhuc durabat, dum juxta illius præceptum Jerolymas ascendit, Pascha manducavit &c. Et præterea quæ lex antiqua per figuras & ceremonias promisit, ipse in effectu præstitit.

Contradictio 17. Ad Hebræos 9. dicitur: *In arca erat urna habens manna, & virga Aaron, quæ fronduerat, & tabula Testamenti*: quomodo ergo 3. Reg. 8. dici potuit, in arca non fuisse aliud, quàm duas tabulas lapideas, quas posuerat in ea Moyses? Resp. Cornelius à Lapide in arca quidem nihil aliud inclusum fuisse, quàm duas tabulas, juxta arcam tamen fuisse etiam repositam virgam Aaronis & urnam, atque adeò juxta Hebraismum dici potuisse in arca posita, sicut dicimus calceos in pedibus habere, licet sint juxta pedes positi.

Contradictio 18. S. Jacobus c. 1. dicit, *DEVM neminem tentare*; an non hoc contrarium Genesi c. 22. ubi dicitur: *Tentavit D EVS Abraham*? Resp. S. Augustinus de verbis Domini, aliam esse tentationem inducentem ad peccatum; aliam, quæ fides probetur, & meriti occasio offeratur; de hac locum Genesim, de priori S. Jacobum locutum fuisse.

Contradictio 19. S. Joannes 1. c. 1. ait: *Si dixerimus, quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est*; quomodo ergo mox c. 3. dicere potuit: *Omnia, qui natus est ex DEO, peccatum non habet*? Resp. quia in priori textu loquitur de Homine secundum solam naturam corruptam spectato; in posteriore verò loquitur de Homine gratiâ DEI ornato, quam, quamdiu retinet peccatum, saltem grave, non facit.

Contradictio 20. Joannis 15. dicitur: *Omnia, quæcunque audiui à Patre meo, nota feci vobis*: quâ ratione ergo idem Christus Joan. 16. dixit: *Adhuc multa habeo vobis dicere, quæ non potestis portare modo*? Resp. in priori textu per particulam *omnia* non intelligi omnia simpliciter, sed quæ Discipulorum captui conveniebant, & quæ ut Legatus DEI dicere poterat;

terat; quæ interpretatio non tollit veritatem posterioris textus.

Contradictio 21. Matth. 18. dixit Christus: *Si perierit in te Frater tuus, corripe eum inter te, & ipsum solum* quomodo ergo S. Paulus dicere ausus est: *Peccantes contra omnibus argue, ut ceteri timorem habeant?* Resp. Christus de peccatis privatim, S. Paulum de publicè commissis locutum fuisse.

Contradictio 22. Marci 10. dicitur: *Nemo bonus, & unus DEVS*; quomodo ergo Luc. 6. dicitur: *Bonus Homo de bono thesauro cordis sui profert bonum?* Resp. In priori textu intelligi bonum per essentiam; vel etiam bonum totaliter qui omni vitio careat; in posteriori autem bonum partialiter, vel etiam secundum quid.

Contradictio 23. Matthæi 10. dicitur: *Nihil tolletis in via, non peram, non calcamenta, neque virgam*; cur ergo idem Christus Marc. 6. præcepit eis, ne quid tolleret in via, nisi virgam tantum? Resp. vel cum aliquibus in priori sensu virgam propriè; in posteriori metaphorice potestate faciendi miracula, aut accipiendi alimenta prædicandi Evangelium accipi; vel, si utrobique præsumenda sit virga, in priori textu virgam ad feriendum posteriori ad sustentandum intelligendam esse.

Contradictio 24. Quomodo Christus Luc. 11. dicit: *Date eleemosynam, & ecce omnia munda sunt vobis*; cum tamen Apostolus 1. Cor. 13. dicat, nihil prodesse, si dixerit in cibos pauperum omnes facultates suas, caritatem autem non habeat? Resp. Eleemosynam mundare dicitur tunc duntaxat (quatenus impetrat gratiam, ut homo mundari) vel concomitanter, quatenus ex amore DEI per omnia procedit; caritatem autem per se formaliter præficare, quod prædicatum eleemosynæ non convenit.

Contradictio 25. Quomodo idem Christus dixit Luc. 22. *Vos estis, qui permansistis mecum in tentationibus meis*; cum tamen ipsemet Matt. 26. dicat: *Omnis vos scandalum passi sunt in me?* Resp. in priori textu Christum locutum fuisse de tentationibus seu tribulationibus, quas ante passionem passus est; in posteriori verò de tribulationibus passis subsequentibus.

Contradictio 26. Quomodo JESUS dicitur Joann. 3. baptizasse, cum tamen c. 4. non baptizasse ipsum dicat S. Joannes? Resp. cum non quidem baptizasse in propria Persona (nisi forte B. Virginem, & S. Petrum & Joannem, ut aliqui putant) baptizasse tamen per Discipulos; censetur autem quis facere, etiam, quod facit per alios.

Contradictio 27. Quomodo Apostolus ad Rom. 9. dixit: *Jacob dilexi, Esau autem odio habui*; cum tamen Sap. 11. dixerit Salomon: *Diligis omnia, quae sunt, & nihil odisti eorum, quae fecisti*? Resp. in priori textu non de odio absoluto, quo quis rem odio habitam vult non esse; sed de odio comparativo, quo quis rem aliquam odisse dicitur, quam in comparatione cum alia minus diligit, sermonem esse; unde nihil in illo textu contrarium posteriori dicitur.

Contradictio 28. Quomodo S. Paulus ad Rom. 3. dicit, justificari Hominem per fidem sine operibus legis; cum tamen S. Jacobus c. 2. dixerit, fidem sine operibus mortuam esse? Resp. S. Paulum locutum esse de fide viva, quae est cum caritate conjuncta; S. Jacobum autem de fide mortua seu solitariè accepta; aut certè S. Paulum loqui de justificatione fundamentali seu inchoata; S. Jacobum verò de formali & consummata justificatione.

Contradictio 29. Proverb. 26. dicitur? *Ne respondeas stulto iuxta stultitiam suam, ne efficiaris ei similis*; quomodo ergo mox subjicit: *Responde stulto iuxta stultitiam suam, ne sibi sapiens esse videatur*? Resp. in priori textu de responsione stulta; in posteriori verò de responsione juxta meritum stultitiae, seu ad eam redarguendam accommodata sermonem esse.

Contradictio 30. Cum Gen. c. 1. dixerit DEUS Adamo & Evæ: *Crescite, & multiplicamini*; quomodo S. Paulus Matt. 19. *Non expedit nubere*? Resp. cum primi Parentes debuerint multiplicare genus humanum, meritò illis præceptum propagationis impositum est; Quod tamen præceptum genere humano satis multiplicato non amplius est necessarium; unde ob matrimonii difficultates aliquibus non expedit nubere.

Contradictio 31. Deuter. 12. dicitur: *Occide, & comede, si ve immundum fuerit, si ve mundum*; cur ergo ibid. c. 14. dicitur:

dicitur: *Ne comedatis, quæ immunda sunt?* Resp. in priori textu sermonem esse de immundis animalibus secundum quod quid, id est, talibus, quæ vel vitata offerri non poterant: bos, ovis, capra, turtur, columba, vel unguam non fidebant, nec ruminabant, ut cervus, caprea, oryx, & similes: in posteriori verò textu sermonem esse de animalibus absolutè immundis, qualia sunt vel morticina, id est, per se mortua; vel quæ non ruminant, ut fuscus; vel unguam non findunt, ut camelus, lepus, cuniculus.

Contradictio 32. Matt. 10. dicitur: *Gratis accepistis, gratis date:* quomodo ergo Luc. 10. dicitur: *dignus est operarius mercede sua?* Resp. in priori loco dixisse Christum quòd merces pro prædicatione Evangelii non sit petenda in posteriori verò insinuari, quòd ab Auditoribus illis rem debeat prædicatoribus merces & cibus, etiam si non eandem ut mercedem aut præmium intendere & petere debeant.

Contradictio 33. Jonæ 3. dicitur: *Adhuc 40. dies, et Ninive subvertetur:* quomodo ergo ibidem c. 4. dicitur: *Ego parcavi Ninive civitati magnæ?* Resp. quia comminatio Jonæ conditionata duntaxat fuerat, si scilicet penitentiam non agerent; cum ergo hæc conditio impleta fuerit, meritò DEUS se parsurum dixit.

Contradictio 34. S. Joannes 1. c. 2. dixit: *Antichristus venit:* quomodo ergo S. Paulus 2. Thim. 2. dixit: *Tunc revelabitur ille iniquus, quem Dominus interficiet?* Resp. in priori textu præsens tempus futuro sumi, quo notato non erit difficultas in posteriori tempore salvando.

Contradictio 35. Quomodo Christus Joannis 5. dixit: *Si ego testimonium perhibeo de meipso, testimonium meum non est verum:* cum Jo. 8. dixerit: *Et si ego testimonium perhibeo de meipso, testimonium meum verum est?* Resp. in priori textu loqui Christum de testimonio secundum vulgarem opinionem accepto, quod suspectum est, si quis de se testetur; in posteriori autem textu loqui de testimonio prout à parte rei se habet, & à suprema veritate oritur, quo respectu utique verum est.